

ทัศนศิลป์สากล

และ คุณค่าของงานทัศนศิลป์

ศักดิ์ชัย เอี่ยมกระสินธุ์ (ครูแจ๊ค)

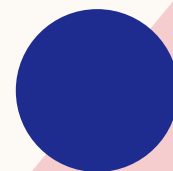
ทัศนศิลป์สากล

เกิดจากการจัดภาพแบบสากลที่ได้ผสมผสานรูปแบบต่างๆ เข้าด้วยกัน

ผ่านการทดลองปรับปรุง ดัดแปลง เลือกสรรจนวิวัฒนาการรูปแบบ

เป็นที่นิยมทั่วทุกชาติ โดยแบ่งรูปแบบออกตามลักษณะของงานที่

สร้างสรรค์ได้ 3 รูปแบบ คือ

ทัศนศิลป์สากล

รูปแบบรูปธรรม (Realistic) ศิลปะแบบเหมือนจริง เป็นศิลปะที่ไม่ซับซ้อนมีเนื้อหาสาระที่ปรากฏเด่นชัดแต่ผู้สร้างและผู้ชมต้องมีความรู้เรื่องนั้นด้วย เช่น ภาพคน ภาพสัตว์

(ผลงานของ สจ๊วต ปุยอ็อก)

ทัศนศิลป์สากล

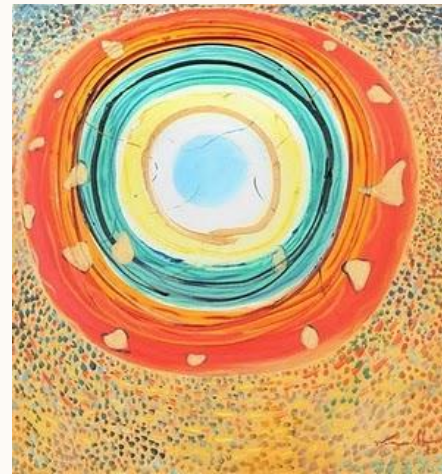
รูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) เป็นการถ่ายทอดที่ผิดเบนไปจากรูปธรรมหรือ แบบเหมือนจริงด้วยการตัดทอนรูปทรงจากของจริงให้เรียบง่าย แต่ยังมีเค้าโครงเดิมอยู่สามารถดูรู้ว่าเป็นภาพอะไร

(ผลงานของ นฤมล ปัดสำราญ)

ทัศนศิลป์สากล

รูปแบบนามธรรม (Abstract Art) เป็นศิลปะประเภทที่ไม่มี
ความจริงเหลืออยู่ เพราะถูกตัดทอนให้เหลือแค่เส้นสี น้ำหนัก
ที่ก่อให้เกิดความงามตามอารมณ์ความรู้สึกเป็นสิ่งที่เหนือความ
เป็นจริงต้องใช้จินตนาการในการรับรู้รับชม

(ผลงานของ ประเทือง เอมเจริญ)

The background features a vertical line on the left side. To the left of this line, there are concentric white circles on a light green background in the upper left, and a light pink triangle in the lower left. To the right of the vertical line, there is a light blue semi-circle in the upper right and a light red triangle in the lower right.

คุณค่าของงานทัศนศิลป์

ทัศนศิลป์เป็นศิลปะที่รับรู้ได้ด้วยสายตา
การรับรู้ทางการมองเห็นในแขนงจิตรกรรม ประติมากรรมและสถาปัตยกรรม
ทำให้เกิดแรงกระตุ้นและตอบสนองทางด้านจิตใจ
พร้อมกันนั้นจิตใจของมนุษย์ก็เป็นตัวแปรค่าและกำหนดความงาม
ความประณีต เรื่องราว และประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์
การรับรู้คุณค่าของสิ่งเหล่านี้ รับรู้ได้ด้วยอารมณ์ ความรู้สึกของแต่ละบุคคล
ความงามและเรื่องราวจะเกิดมีคุณค่าก็เพราะการรับรู้ทางการมองเห็น
เกิดความรู้สึกประทับใจ มีความอึดเอิบใจในคุณค่านั้น ๆ
ผลงานทัศนศิลป์สามารถแบ่งการรับรู้คุณค่าได้ 2 คุณค่า คือ

คุณค่าทางความงาม (Aesthetic Value)

เป็นการรวบรวมในเรื่องของความประณีต ความละเอียด
มีระเบียบ น่าทึ่ง มโหฬาร ประหลาด แปลกหูแปลกตา
และเป็นสิ่งที่มีคุณงามความดี ทำให้ผู้เห็นเกิดความประทับใจไปอีกนาน
สิ่งเหล่านี้รวมเรียกว่าคุณค่าทางความงาม
โดยเกณฑ์ของความงามที่อยู่ในงานทัศนศิลป์
ซึ่งสามารถรับรู้และยอมรับได้โดยทั่วไป
เป็นการประสานกันของส่วนประกอบต่างๆของความงาม
เช่น จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง สี แสงเงา พื้นผิว
ความกลมกลืน และการจัดภาพ เป็นต้น

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

เป็นการแสดงลักษณะบ่งบอกถึงความหมายเรื่องราวความ
เกี่ยวข้องและจุดประสงค์แฝงอยู่ในผลงาน สามารถบอกเนื้อหา
สาระสำคัญว่ามีอะไร จะต่อไปอย่างไร เพราะทัศนศิลป์แต่ละ
ชิ้นบอกเรื่องราวต่างๆอยู่ในตัวเอง จึงมองเห็นและเข้าใจได้ง่าย
กว่าคุณค่าทางด้านความงาม

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

เหตุการณ์สำคัญของคนแต่ละเชื้อชาติที่น่าสนใจ

ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของอดีต

อาจเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ การเรียกร้องสิทธิต่างๆ
และพงศาวดารในแต่ละสมัย เรื่องราวที่นำมาถ่ายทอดสามารถปลุกเร้าอารมณ์
ความรู้สึก ให้เกิดการกระตุ้นเตือน และคล้อยตามถึงความรักชาติ
รักถิ่นตนเสียสละในด้านต่าง ๆ เช่น อนุสาวรีย์ และจิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งเร้นลับ ศรัทธา

มนุษย์ไม่ว่าชาติใดย่อมมีความกลัวด้วยกันทั้งสิ้น
เมื่อมนุษย์เกิดความกลัวมนุษย์จะหาสิ่งที่มาคลี่คลายดับความกลัวให้เบาบางลง
เช่น ความเชื่อในสิ่งเร้นลับ เทพเจ้า พระเจ้า นรก สวรรค์ ภูตผี
ปีศาจ ไสยศาสตร์ ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ หรือวิญญาณ ก่อเกิดเทวรูป
รูปปั้น และอาคารประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

มนุษย์ทุกชนชาติย่อมมีศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง และด้วยความรักความศรัทธา ทำให้เกิดพลังและแรงบันดาลใจอันมหาศาลที่จะถ่ายทอดความเชื่อ ความศรัทธาให้ผู้อื่นได้รับรู้ เรื่องราวที่เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม จึงถูกสะท้อนผ่านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ออกมาทางรูปแบบงานทัศนศิลป์ในหลากหลายประเภท ตลอดทุกยุคทุกสมัยเปรียบเสมือนภาพจำลองเหตุการณ์ เช่น ภาพจิตรกรรมไทย ชาดก พุทธประวัติ เป็นต้น

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง

เช่น การสร้างประติมากรรมอนุสาวรีย์บุคคลสำคัญ ๆ
เพื่อเป็นอนุสรณ์แสดงว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้มีความสามารถในการเมืองการปกครอง

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ

เป็นการถ่ายทอดเกี่ยวกับการเผชิญในสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำอยู่ในแต่ละวัน
เพราะการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ในสังคมต้องการความสุข
โดยอาศัยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในแต่ละวัน ได้แก่
ทางร่างกาย จิตใจอารมณ์ และทางด้านสังคม ดังนั้นเรื่องราวที่น่าเสนอเพื่อให้เกิดคุณค่า
เช่นเรื่องราวของที่อยู่อาศัย อาคาร ยารักษาโรค การพักผ่อนหย่อนใจ
ความปลอดภัย ความก้าวหน้าทางการศึกษาและอาชีพ เป็นต้น

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คุณค่าของเรื่องราวลักษณะนี้เป็นการนำเสนอ
ในเรื่องของความงามของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พร้อมทั้งเสนอแง่คิดว่าทำไมมนุษย์จึงทำลายธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม
และทำไมเราต้องรณรงค์ต่อต้านการทำลายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
สมควรที่จะอนุรักษ์ให้อยู่คู่มนุษย์สืบไป รูปแบบเรื่องราว ได้แก่ การปลูกป่า
มลพิษจากโรงงาน น้ำเน่าเสีย ความงามและการทำลายธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับวรรณคดี นิทานพื้นบ้าน สำนวน คำพังเพย สุภาษิต

เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวจากหนังสือ นิทานพื้นบ้าน สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ตำนาน พงศาวดาร
ที่สามารถบรรยายเนื้อหาเรื่องราว ให้ผู้ดูได้รู้อย่างชัดเจน
โดยแสดงเป็นภาพเล่าเรื่อง เช่น ภาพจิตรกรรมไทย สังข์ทอง และรามเกียรติ์ เป็นต้น

คุณค่าทางเรื่องราว (CONTENT VALUE)

คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เป็นการนำเสนอเรื่องของความเจริญก้าวหน้าในด้านวิทยาการต่าง ๆ

ที่นำพาให้ประเทศนั้น ๆ เจริญรุ่งเรือง

คุณค่าของเรื่องราวประเภทนี้สามารถโน้มน้าวให้ผู้ชม

เห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ยานอวกาศ วงการแพทย์

เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ และการสื่อสาร เป็นต้น

การดูงานทัศนศิลป์ให้เกิดคุณค่า

การที่จะเข้าใจในคุณค่าของผลงานทัศนศิลป์ได้นั้น ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความตั้งใจชอบงานทัศนศิลป์อย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นผู้สร้างงานหรือผู้ดูผลงาน ถ้าจะเข้าใจในคุณค่าได้ดี สิ่งแรกต้องเป็นผู้ที่มีใจรักงานศิลปะอย่างจริงจัง
2. ผู้สร้างและผู้ดูควรศึกษาค้นคว้าเรื่องราวของทัศนศิลป์ในเรื่องต่างๆให้ถ่องแท้
3. มีประสบการณ์ในการมองเห็นเป็นอย่างดี มนุษย์เรามีประสบการณ์หลายด้านเราถูกฝึกให้เขียน อ่าน ท่องจำ แต่ยังไม่มีการฝึกให้ดูอย่างจริงจังเลย ดังนั้นเราควรฝึกจากสิ่งที่ย้ายไปหายาก โดยดูจากสิ่งใกล้ๆตัวก่อน จนเกิดความเคยชิน เวลาดูงานทัศนศิลป์จะได้มีประสบการณ์ รู้จักสังเกตในเรื่อง เส้น สี รูปทรงแสงเงา และการถ่ายทอด เป็นต้น
4. ผู้ดูต้องหมั่นค้นคว้าหาความรู้เสมอ รู้จักถามเมื่อพบเรื่องราว และรูปแบบใหม่ๆ หากไม่เข้าใจในผลงาน ต้องให้ผู้สร้างผลงานแสดงความรู้สึกออกมา โดยอธิบายให้เข้าใจแล้วจดบันทึกไว้
5. ผู้ดูต้องเป็นผู้รับฟังแนวคิดใหม่ ๆ ของศิลปิน เพราะศิลปินกว่าจะสร้างผลงานได้ต้องรวบรวมแนวความคิด สร้างสรรค์ด้วยพหุมิติ ปัญญาและเวลากว่าที่จะได้ผลงานขึ้นมา
6. ผู้ดูต้องรอบรู้ในวิชาต่างๆหลายด้าน สามารถนำความรู้เหล่านั้นมาเชื่อมโยงกับงานทัศนศิลป์ที่กำลังดูอยู่ได้
7. มีรสนิยมทางทัศนศิลป์อย่างแท้จริง

งานกลุ่ม

ให้เลือกแสดงคุณค่าทางเรื่องราว (Content Value) ของงานทัศนศิลป์ และเลือกนำเสนอตามความเข้าใจของกลุ่ม พร้อมศึกษา อภิปรายถึงตัวอย่างที่นำมาอธิบายคุณค่าฯ นั้น ๆ อย่างน้อย 3 อย่าง และอธิบายแต่ละข้อโดยละเอียด เช่น ที่มา ประวัติ การสร้างสรรค์ แนวคิดของศิลปิน วัตถุประสงค์ของการสร้างงาน การอธิบายตัวงานศิลปะ เป็นต้น (10 คะแนน)

นำเสนอหน้าชั้นเรียน วันพุธที่ 27 สิงหาคม 2568

DOWNLOAD

เอกสารการสอน

แหล่งที่มาของข้อมูล:

- รูปแบบของทัศนศิลป์สากล, 14 กันยายน พ.ศ. 2558 สืบค้นจาก:
http://fareedalaeloy.blogspot.com/2015/09/blog-post_62.html สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2566
- สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์, ชลธิดา เกษเพชร, สืบค้นจาก:
<https://kriengkraikks.files.wordpress.com/2013/07/e0b8aae0b8b8e0b899e0b897e0b8a3e0b8b5e0b8a2e0b8a0e0b8b2e0b89ee0b983e0b899e0b887e0b8b2e0b899e0b897e0b8b1e0b8a8e0b899e0b8a8e0b8b4e0b8a5.doc> สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2566

